

פרשת וישב

וישמע ראובן ויצילהו מידם (לז, כא)

בגמרא (סנהדרין ו:): רבי מאיר אומר: לא נאמר "ובוצע ברך ניאץ ה" ("תהילים, ג'). 'י אל א כנגד יהודה, שנאמר "ויאמר יהודה אל אחיו מה 'בצע' כי נהרוג את אחינו", וכל המברך (משבח) את יהודה הרי זה מנאץ.

ומסביר רש"י שם: שהיה לו לומר נחזירנו לאביו אחרי שהיו דבריו נשמעין לאחיו.

ואילו על ראובן נאמר (מכות י) ' מפני מה זכה ראובן להימנות בהצלה, שפתח הכתוב בו בערי מקלט תחילה (דברים ד. מד) "את בצר במדבר בארץ המישר לראובני", מפני שהוא פתח בהצלה תחילה, שנאמר "וישמע ראובן ויצילהו מידם".

" ולכאורה צריכים להבין, הרי עצתו של ראובן היתה להשליכו הבורה, והבור היה מלא נחשים ועקרבים. ואילו יהודה יעצם למכרו, שלא היתה כרוכה בזה סכנת נפשות, ולמה מהללים פעולת ראובן ומגנים עצת יהודה, הרי זה היה צריך להיות הפוך?

אלא הסבר לכך נתן הפוניביז' רב הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זי"ע פעם בעת נושאו דברים לטובת מוסדותיו המפורסמים שהקים:

"תיקח בחור יהודי יחיד בן 17 ושים אותו במצרים - הוא בסכנה רוחנית עצומה, מה יעשה הבן ולא יחטא..."

לכן מגנים חז"ל את עצת יהודה "לכו ונמכרנו" שיש בה אמנם הצלה גשמית מנחשים - אך סכנה רוחנית עצומה, וכל המשבח דבר זה הרי זה מנאץ!

אבל בהצלת ראובן כתוב בפסוק הבא "למען הציל אותו מידם להשיבו אל אביו" - עיקר כוונתו להחזירו לבית מדרשו של אבא - זו הצלה אמיתית!

ועל פי זה ביאר את המדרש (ילקוט ראובני פר' ויצא) "הדודאים נתנו ריח" - זה ראובן שהציל את יוסף. "ועל פתחינו כל מגדים" - זה נר חנוכה.

ולכאורה שואלים כולם מה הקשר בין הדברים?

אך לפי דברינו מובן היטב, מעשה ראובן היה עיקרו הצלה רוחנית, ומתתיהו ובניו שנלחמו ביוונים והקב"ה עשה להם נס - היתה זו גם הצלה רוחנית!...

מקור: פנינים

פרשת וישב